

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 100.

V Ljubljani, v sredo 4. maja 1898.

Letnik XXVI.

Državni zbor.

Dunaj, 3. maja.

Razni pojavi kažejo, da bi vlada rada dognala primerno rešitev jezikovnega vprašanja. V ta namen bi bila pripravljena državni zbor sklicati zopet v juniju po delegacijah. Mnogi listi že danes zatrjujejo, da je to dognana stvar. Toda še danes niso stranke jedine glede načelnega postopanja. Nemški nacionalsci v zvezi z nemško ljudsko stranko svojeglavno zahtevajo, da vlada preje razveljavi jezikovni naredbi; le pod tem pogojem bi volili jezikovni odsek.

Zato še danes ni gotovo, kako se razvije jezikovna debata. Govornikov je vpisanih nepregledna vrsta, katerih se bode gotovo dobra polovica odpovedala besedi, vendar pa je jako dvomljivo, da bode debata v petek končana. Danes morda niti vsi predlagatelji ne pridejo na vrsto. — Od slov. poslancev je poleg predlagatelja dr. Gregorčiča vpisan kot govornik dr. Žitnik, ki bil prišel jutri ali v četrtek na vrsto, a je na prošnjo mladočehskih poslancev svoje mesto prepustil posl. dr. Fortu. Mladočehi hočejo namreč odgovarjati princu Liechtensteinu, a so pri srečanju vlekli tako visoke številke, da bi ta teden nobeden ne prišel na vrsto.

Predsedstvo meni, da se bode jezikovna debata nadaljevala in da utegnejo priti na vrsto vsi, ki sploh hočejo govoriti o tem vprašanju.

Začetkom današnje seje je ministerski predsednik grof Thun odgovoril na interpelacijo dr. Grossa glede zadnjih nemirov v Pragi. Mej drugim je rekel, da sta nemirov krivi obe stranki, ker z obeh strani so vročerkvni ljudje hujskali ljudstvo.

Ta odgovor Nemcev ni zadovoljil, ker pričakovali so menda, da jih bode grof Thun pomiloval kot mučenike.

Na to se vzdigne mogočni dr. Gross ter zahteva debato o odgovoru grofa Thuna. Akoravno so Italijani in tirolski člani kat. ljudske stranke glasovali z levičarji, bil je predlog vsejedno odklonjen, kar je razjarilo Wolfa in druge jednake harlekine.

Okolu 12. ure prične v jezikovni debati govoriti soc. demokrat Zeller, ki na dolgo in široko razpravlja narodnostno vprašanje s soc. demokratskega stališča. Socijalni demokratje so mednarodni in kot taki obsojajo narodnostne prepire, dasi si jih izkoriščujejo ravno v Avstriji.

Pravo je trdil, ko je naglašal, da se Nemci ne potegujejo toliko za svojo narodnost, kakor za svoje politično gospodstvo, pri tem pa pozabljajo na koristi nižjega prebivalstva. Govornik konča svoj govor, da hočejo socijalni demokratje glasovati za jezikovni odsek in zakon, ako ga odsek sklene.

Drugi današnji govornik je bil baron Dipauli, ki je označil svoje stališče na vse strani. Rekel je: Mnoge stranke še danes ne vedo, kaj hočejo, kaj naj storé. Tudi grof Thun si ni na jasnem. Izjavil je namreč, da hoče razveljaviti jezikovni naredbi, ako se odsek zjedini vsaj v glavnih načelih. A to bi bil tudi grof Badeni storil, ko bi bil mogel doseči sporazumljenje strank o tem vprašanju. Vlada išče pri strankah zaupanja, toda preje ga mora zaslužiti, ona mora jasneje označiti svoje stališče. — Jezikovno vprašanje se mora rešiti, sicer bode prebivalstvo zgubilo zadnje zaupanje do zbornice. Žal, da se nekatere stranke upirajo odseku. Te so podobne tirolskemu dečku, ki je raje pustil, da so mu roke odmrz-

nile, ker mu oče ni hotel kupiti rokovic. (Živahni dobro-klici.) Neke vrste Nemci hočejo raje absolutizem, nego narodnostno spravo. Namesto naredeb je treba zakona, in ta je mogoč, ako stranke le hočejo; treba je le dobre volje. (Pomer kliče: Proč z naredbami!)

Grof Thun je obsodil Badenijevi naredbi, tudi Gautschevih ni odobril. To je dokaz, da namesto naredeb treba zakona, kajti člen 19. drž. tem. zakona je le fraza, ker še do danes ni dograjen, še danes ni izvršen glede narodne enakopravnosti. To pa dokazuje, da so avstrijske vlade v tem vprašanju bile dosledne le v nedoslednosti. (Dobro-klici.)

Govornik se izraža proti zakoniti določbi državnega jezika, kajti nemščina ima v istini vse prednosti brez zakonite določbe; sploh pa ima država dolžnost pospeševati narodni napredek tudi drugih narodov. Nemščina je in more ostati prvi med enakopravnimi jeziki.

Žal, da je malo upanja za spravo med narodi, kajti vlada ni v ožji dotiki niti z večino, dalje je med levico in desnico vedno večje nasprotje. Govornik dalje naglašá, da je bil posredovalec med večino in vlado ter ostalimi strankami, toda ta vloga je nehvaležna in tudi brezvspešna, zato jo v prihodnje prepušča vladi. Napadali so ga Nemci vseh strank, a tudi Čehi, toda strahovati se ne dá od nikogar, najmanj od radikalcev. (Wolf mu vedno sega v besedo.) Tako kriče nemški radikaleci: Proč od Rima, proč od kat. cerkve k protestantizmu. Kaj pa ima Rim, kaj ima protestantizem opraviti z jezikovnim vprašanjem v Avstriji in z Badenijevimi naredbami? (Dobro-klici.) S takimi ljudmi, kakor sta Schönerer in Wolf, se pošten avstrijski Nemec ne more sprijazniti. Moža, kakor je Schönerer, bi celó v

LISTEK.

Mati.

Z ruskega prevedel Incognitus.

V ranem jutru delala je pri postelji svojega bolnega deteta. Mehanično je šivala, ne čuteča, da je njen želodec prazen, da je njen hrbet zmučen, da so oči vnete od solza, bolest in črv vesti sta ji trgala srce, kadar se je z novo silo razlegal cerkveni zvon. Da bi le to ne prineslo nesreče njenemu detetu, da dela celo na binkoštni praznik! Toda kaj je storiti? Velika dama, za katero je ona šivala te čudesne zlate in srebrne cvete, je neprenehoma zahtevala obleko za dvorni ples, in doma ni bilo nič denarja.

Od časa do časa se je nekoliko dvignila, da bi otrla smrtno bledo, potno lice detetu in pokrila vpala prsa z odejo, katero je on neprenehoma in krčevito odmetaval z rokami.

Stavila mu je vedno jedno in isto vprašanje:

»Ti silno trpiš, golobček?«

Na to ji je vedno odgovarjal s hripavim, žvižgajočim razburjenim glasom:

»Dušim se!«

Tako so prehajale ure, počasne, težke, truda polne.

Zunaj je bilo jasno junijsko nebo, letna vročina, opojen, prijeten duh cvetlic, veseli šum praznika. Slišati je bilo, kako so se deklice glasno smejale, kako so moški hodili počasnih, odmerjenih korakov in pojoč pesni se napravljali v pivovarno. Lina se je hipoma spomnila na čas, ko je bila služkinja v ulici Orfevr, ko se je okrasila v nedeljah za sprehod z Rudolfom z roko v roki. Zopet se je videla v rudečem krilu, belem jopiču, z velikim baržunastim trakom v plavih laseh; v nizkih čreveljčkih z zlatimi sponkami, za katere ji je prošlo nedeljo žid dal pet mark. Hiter ali britek prikaz zgubljene sreče!

Rudolf je bil ubit v vojski, žalost in težave so jo spremenile v starko; jeden sam zaklad ji je še ostal na svetu — njeno dete, katerega dnevi so bili šteti.

Da, ne dolgo mu je bilo živeti. Zdravnik se ni nadejal, da ozdravi. Tisti večer, ko je zgrabila s svojimi vročimi, mrzličnimi rokami mrzle roke starčka in ko mu je zakričala: »Vi ga rešite, kaj ne da? Nemogoče, da mi moje dete umrje!« se je on surovo iztrgal iz njenih rok, zgrabil klobuk, bežal k vratom, kakor vojak, ki je zgubil vsako nado na zmago.

Jednakomerno nebo je postalo belo, nastopila je noč. Druga za drugo so se pokazale zvezde. Sedaj je bilo na ulici tiho. V visoki sobi, katero je razsvetljevala samo jedna svetilka, slišalo se je samo šuštenje blaga in pretrgano dihanje otroka, ki se je z zamolklim grgranjem dvigalo iz prs in provzročilo krvavo peno na njegovih ustnih. Ona se je še jedenkrat sklenila nad njim in zašepetala:

»Kako ti je, dragi moj?«

Otrok ni ničesar odgovoril. Gledal je na svojo mater z divjim, meglim pogledom, kakor da bi je več ne poznal. Srce ji je trgalo na kosce; potoki solza so se ji vlili iz očí, katere so toliko plakale, in ječe se je zgrudila na kolena.

»Moj Bog, moj Bog, usmili se me!«

Takrat, dasiravno je zakrila oči z od solza mokrimi rokami, je razumela, začutila, da je bil nekdo tam, — nekdo, ki ni spadal k zemeljskim bitjem.

Ona je odkrila oči in zapazila pred seboj nadčloveško bitje. Vijoletna halja, ki se je v ravnih premah spuščala s pleč do belih nog, je pokrivala celo postavo. Lice njegovo je bilo divno krasno in izražalo je smrtno žalost. To je bil angelj smrti. Pri stvarjenju sveta on ni sledil grehu satana, toda senca o protivljenju proti Bogu pro-

Parizu postavili pod policijsko varstvo, ko bi v isti meri napadal predsednika republike. Vi nemški radikanci, kliče govornik, obožavate Bismarcka, a ravno Bismarck je l. 1866 ponižal Avstrijo in avstrijske Nemce. (Živahno odobravanje.) Schönerer je v zadnjem govoru uprav ostudno napadal katoliške duhovnike, češ, da so sovražni narodnostni ideji. Duhovnik bodi v prvi vrsti kristijan, ki ne sovraži druge narodnosti, v drugi vrsti narodnjak. Pommer kriči: V Mariboru ni nobenega Nemca v semenišču! Razni odgovori: Zakaj pa se ne oglašajo?)

Dipaulli nadalje izjavlja, da je za nemško so lidarnost, toda Nemci naj so pravični vsem narodnostim in od kat. ljudske stranke naj ne zahtevajo, da se odpove svojim katoliškim in avstrijskim načelom. Ako se je katoliška ljudska stranka odtegnila zadnjemu glasovanju, storila je to kot konservativna stranka, ki obsoja ministersko zatožbo, a ta svoj sklep je o pravem času naznala parlamentarni komisiji desnice.

Govornik konča s pozivom na vse stranke, da se zedinijo, sporazume, narodnostni boj uduše, da morejo moči svoje posvetiti resnemu delu za koristi kmetijstva, industrije, obrtništva in sploh delavskih stanov.

Iz Dipaulijevega govora sledi, da je njegova stranka odločno za narodnostno spravo in proti določitvi nemščine kot državnega jezika. Kot politična stranka si pridržuje proste roke v narodnih in verskih vprašanjih, sicer pa vstraja pri večini. Govor je napravil v obče dober utis, posamezne njegove odstavke je odobraval velika večina poslušalcev, ki so se v mnogem številu zbrali okoli njega.

Ob 3. uri je pričel govoriti dr. Pacak, ki je doslej polemizoval le s princem Liechtensteinom mej živahnim odobravanjem svojih tovarišev. Za njim prideta na vrsto dr. Vašaty in dr. Gregorec.

Darvinizem.

Prav pogosto čujemo ali beremo, kako se kdo sklicuje na »znanost«. Znanost, pravijo, je to dokazala, znanost uči tako. Zlasti brezverci se bahajo z znanostjo, neomajno verujejo temu ali onemu profesorju, naj govori še tako neumnost, naj trdi še tako nezmisel. Na sledečem vzgledu spoznajo bralci lahko, koliko se je lahko zanašati na to slavljenost znanost.

Minulo je dvajset let, odkar so se zbrali nemški naravoslovci v Inomostu. Na tem shodu je vstal materijalist in brezbožnež Karol Vogt in izjavil mej odobravanjem celega zbora in vsega liberalnega časopisja, da je darvinizem, t. j. nauk, da izvira človek od opice ter se je iz te polagoma razvil v človeka, — trdna, znanstvena resnica. Vsi takozvani »prosvitljenci«, tisti nizkotni duhovi, ki prisegajo takoj na vse, kar pove kakšen profesor proti veri, in vsi na polizobraženci so pritrdjevali, in kdor ni hotel verjeti, ta je bil neolikan, nazadnjak, mračnjak. In sedaj?

niknila je v njegovo dušo. Da bi ga kaznoval, mu je Bog naročil izpolnjevanje vseh svojih zapovedij, katere se nam dozdevajo v naši slabosti ali malodušju grozovite. Nož kirurga se vbode v naše telo in prelija kri, kakor nož morilca. Ta angelj je orodje nebeškega zdravnika. Tam kjer je hodil, se kaže bolelost, se razlega plakanje. Te boolesti, katere provzročuje, te solze, katere on vzbuja, — tu, v tem obstoja njegova kazen. Njega preklinjajo, namesto da bi ga blagoslovljali, in dobro, katero on tvori ljudem, nazivljajo zlo, zato ker nič ne vedó.

»Ženska, česa prosiš?»

»Življenje svojega deteta.«

»Tvojega deteta! Ako mu hoče Bog podeliti življenje, pogledaj, kaj bode z njega.«

Stegnil je roko, stena se je razdelila in pred Lino se je razvila nema drama. Glavna, delujoča oseba v tej drami je bil krasen, mlad človek, v katerem je z omotico spoznala poteze svojega sina, ki je umiral zleknen na svojej postelji. Zagledavši njega tako mladega, prekrasnega je čutila veselje, toda ta radost je kmalu minila, kajti zapazila je poleg njega mlado devo, ki je na rokah držala malo dete, mu ga molila z izrazom obupa, ki je bil izražen v vseh potezah njenega obraza.

(Dalje sledi.)

Samo 20 let je preteklo, — in znanost uči vse drugače, o darvinizmu noče več vedeti. V zadnjem zboru antropologov (človekoslovcev) na Dunaju je izjavil profesor Virhov, ki je bil glava vsega zbora in velja splošno kot odličen učenjak in veljak v tej stroki, da je Darwinov nauk nezanesljiv. In ta slavni profesor Virhov ni morebiti katoličan, temveč odločen protestant in neveren naprednjak. Torej, tako slavljenemu darvinizmu je konec; vsi, ki so tako trdno in krepko verovali na Darwinov nauk, so torej tavali v zmoti, in sedaj bodo takoj vsi verjeli kak nov nauk spreminjajoče znanosti. — Virhov in znanost se vrača torej po daljši blodnji zopet k temu, kar smo mi katoličani, po božjem razodetju poučeni, že od nekdanj trdno verovali. Človeška znanost je pač negotova in se lahko moti. Božja beseda pa, katero uči katoliška cerkev, je večna in nespremenljiva.

Profesor Virhov pravi doslovno: »Ko smo bili pred 20 leti zbrani v Inomostu, je slavil darvinizem svoje prvo zmagovalstvo po širnem svetu in moj prijatelj Vogt je stopil takoj odločno med vrste bojevnikov za novi nauk. Toda iskali smo zaman prehod, ki bi vezal med seboj človeka z opico. Pračloveka še nismo našli. Antropologija se s pračlovekom (proanthropos) ne more pečati. Antropolog (človekoslovec) vidi morebiti pračloveka v sanjah, v domišljiji; ako čuje ali, kadar je pri zavesti, ne bode vedel o njem nič. Takrat v Inomostu se je zdelo, kakor bi bilo v tem viharju mogoče določiti prehod med opico in človekom. Sedaj pa ne moremo določiti niti izvora posameznih plemen. Doslej moremo reči, da se ni našel še noben človek iz starih časov, ki bi bil opicam bolj soroden kakor mi. Lehko rečem, da ni sedaj na tem svetu nobenega čisto neznanega naroda. Najbolj neznani so rodovi v osrednjem pogorju na Malaki, sicer pa poznamo prebivalce ognjene zemlje, ravno tako, kakor Eskimojce, Baškire, Polineze in Lape. Celo več vemo o kakem izmed teh rodov, kakor o katerem evropskem narodu. Vsako živeče plemo je še človeško, našli niso še nobenega, ki bi bil opičji, ali ki bi bil med človekom in opicami. Če tudi se pojavi pri komu svojstvo, ki je lastno le opicam, kakor imajo n. pr. nekateri rodovi opicam podobne podaljšane lobanje, vender se radi tega še ne morejo prištevati opicam. Tudi kar se tiče stavb na koleh, mi je bilo mogoče, preiskovati vse na njih najdene lobanje, in videlo se je iz njih, da so sicer razločki med posameznimi rodovi, toda niti jedne lobanje ni, ki bi se ne strinjala z lobanjami sedanjega prebivalstva. Natančno je dokazano, da se v teku 5000 let tipi niso dejansko spremenili. Če me danes vprašate: Ali so bili prvi ljudje beli ali črni? moram reči: Ne vem.«

Kar so oznanjali torej pred 20. leti kot dokazano znanstveno resnico, to imenuje sedaj prvi zastopnik znanosti kot sanjarstvo, sleparstvo in humbug. Tako varajo narod in ga slepijo iz golega sovraštva do krščanstva. Iz tega vzgleda vidimo jasno, da je najboljše in najvarnejše, če verujemo trdno božjemu razodetju, katero samo obseza vso resnico.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. maja.

Nemiri v Pragi. Pred nekaj dnevi smo poročali o neki neznatni praski mej praškimi prenapetimi Nemci in češkimi dijaki ter delavci, katerih posledica je bila jedino ta, da je bilo nekaj hujskačev neznatno ranjenih in pobitih par šip v nemški kazini. Zastopniki zatiranega nemštva so seveda morali takoj storiti svojo »dolžnost« ter so po posl. Funkeju pozvali ministerskega predsednika radi tega na odgovor. Na to je včeraj odgovarjal grof Thun. Povedal je, da cela zadeva ni vredna besedij, kajti nemir so provzročile le nekatere precej vinjene osebe, ki se je potem razširil na ulico, a ni imel nobenih zlih posledic. Sploh pa, naglašal grof Thun nadalje, so Nemci ravno tako krivi vseh nemirov, kakor Čehi, kajti večinoma vselej jih provzročuje narodna nestrpnost. Vlada hoče Nemce res varovati, kadar bodo v nevarnosti, ter bode v najkrajšem času znatno pomnožila policijsko stražo. Nikakor pa Nemci ne smejo misliti, da bo varovala vlada samo nje, na

drugo narodnost se pa ne bo ozirala. Nemci so jo s tem odgovorom precej dobro skupili. To je posebno pokazal posl. dr. Gross, ki je hotel za vsako ceno razgovor o tem odgovoru. No, zbornica mu ni privoščila tega veselja ter mu pokazala, da se cela Avstrija pač ne bo dala strahovati od nekoliko kričačev.

„Club italiano“ o jezikovnem vprašanju. Klub italijanskih poslancev se je minuli ponedeljek posvetoval o stališču, ki naj je zavzema povodom razprave o jezikovnem vprašanju. Klub je baje sklenil, da mora jeden zastopnik kluba označiti stališče ter izjaviti, da je klub proti nemščini kot državnemu jeziku. No, na ta sklep pač nihče ne more računati, kajti dobro je še v spominu »sklep« istega kluba, ki je zatrjeval svetu, da bo glasoval proti zatožnici grofa Badija, pri glasovanju samem se je pa pokazalo, da so tulili vsi Italijani z Wolfom in Schönererjem.

Delegacija se »nabeta, kakor je znano, prihodnji ponedeljek v Budimpešti. Zasedanje bode trajalo najb. 24 celi mesec maj in morda še nekaj danj v juniju. Skupna vlada jima predloži proračun za leto 1899 in morda nekaj drugih predlog, tičočih se »kupnih zadev. Isti dan se poda v Budimpešto tudi vladar in vsprejme v sredo člane delegacije v skupni avdienci. Člani delegacij imajo gotovo pripravljenega dovolj gradiva, posebno še ozir vojaštva, trgovine in obrti, toda kaj, ko s tem ne bodo mogli ničesar doseči in se bo obravnavalo in resilo le to, kar želita obestranski vladi. Po pravici pravi nekdo, da sta delegaciji le stroj, s katerim vlada izgotovi, kar se ji zdi potrebno. Na ljudske koristi se delegacije ne morejo veliko ali pa prav nič ozirati.

V Srbiji se vrše prve dni meseca junija splošne volitve za skupščino. Volitve se izvrše najbrže pod utisom razkralja Milana, in sicer za ali proti njem. Politični položaj v tej državi je namreč vedno bolj zamotan. Prišlo je že do spora mej vlado in liberalnim strankinim vodstvom, ker je to pod vtisom bivšega ministra Ribaraca postavilo le Milanu nasprotne kandidate. — Seveda skuša Milan sedaj maščevati se nad svojim nasprotnikom ter ga želi pahnuti v ječo vsaj za dobo volitev. Vse to se pa godi brez vednosti kralja Aleksandra. Ker Milanu vrlo nasprotuje še vedno precej močna radikalna stranka, pravi vladar Srbije ne more imeti mnogo nade na zmago svojih somišljenikov. Vse je torej radovedno, kako izpadejo volitve za skupščino dne 4. junija.

Ruska politika na Kreti. Vplivni ruski krogi so se v poslednjem času vedno bolj jeli pečati z razmerami na Kreti. Časopisje se bolj ko kedaj peča s tem vprašanjem, vlada sama pa že resno misli na nadaljno akcijo na tem otoku. Poveljnik ruskega brodovja v krečanskih vodah, admiral Skrydlow, poda se v najkrajšem času v notranje otoka, da prouči položaj in izvede organizacijo za večjo pomožno akcijo. Po dosedanjih njegovih poizvedbah je na otoku 22.000 kristijanov, ki se nahajajo v veliki bedi. Admiral hoče stopiti v zvezo tudi z narodno skupščino ter se ž njo posvetovati o začasnih vredbah, ki so potrebne za splošno varnost. Izvzemši jeden okraj vlada sedaj na otoku mir; seveda da ne mine dan, ko se ne bi ponavljali navadni mali nemiri. — Rusija mora imeti pač svoje posebne namene s Krečani. Dvomimo, da bi se ji šlo samo za zboljšanje položaja nesrečnega krečanskega prebivalstva. Kaj poreče k temu sultan, posebno pa še njegova najboljša zagovornica Nemčija, sicer še ni znano, pač pa se nemško časopisje prepira z ruskim radi orijentalnega vprašanja.

Turško poslanništvo in Vatikan. Pred nekaj časom se je zatrjevalo, da si sultanova vlada mnogo prizadeva, ustanoviti svoje poslanništvo pri Vatikanu. Toda iz tega najbrže ne bode nič, kajti glavno besedo v tej zadevi imajo Francozi, brez katerih Turki ne morejo sedaj občevati z Vatikanom in ki se bodo gotovo upirali taki zahtevi. Mej Francijo in Turčijo je namreč ozir Vatikana taka zveza, da more Turčija občevati le posredovanjem francoskega poslanika, kakor tudi papežev delegat v Carigradu ne more brez francoskega poslanika do vlade ali sultana. Tej predpravi se pa Francija nerada odpove in zato ostane najbrže vse pri starem.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 3. maja.

Današnja redna seja občinskega sveta se je po preteku 10 mesecev zopet vršila v mestni dvorani, ki je zelo okusno prenovljena in bogato okrašena.

Mej naznanili predsedstva je omenil župan, da je odbornik notar Gogola nevarno obolel in si izprosil dvamesečnega dopusta, potem pa v daljšem govoru omenjal prenovljenja mestne dvorane.

Ravno 10 mesecev je preteklo, pravi župan, odkar smo zadnjič zborovali v tej dvorani in potem premestili seje mestnega zbora v telovadnico mestne šole v Komenskega ulicah. Marsikdo bo morda rekel, da je sedanja vredba mestne dvorane preluksurijska in predraga. Toda vsi ti pomisleki bodo izginili, ako pomislimo, da bo zboroval in se posvetoval v tej prenovljeni dvorani zastop samoupravnega mesta Ljubljane. Kolike važnosti je za naše mesto samouprava, to ve ceni gotovo vsak. Popolno primerno je toraj, da ima zastop ljubljanskega mesta temu prikladno zborovališče, kjer se posvetuje o zadevah mesta in njega prebivalstva. Važnost mestnega sveta se mora pokazati tudi na zunaj. Precej je sicer stala preuredba mestne dvorane, toda tega bremena mestna blagajna ne bode občutila. V pokritje stroškov, ki znašajo okroglo 18.000 gld., so se v prvi vrsti porabili preostanki od zaklada infanterijske vojašnice v znesku 15.501 gld. in le 3000 gld. se pokrije iz preostankov lanskega leta. Posebno pomenljivo pa je to, da so vsa dela izvršili domači obrtniki in sicer v splošno zadovoljnost. To priča, da naša domača obrt sijajno napreduje in da bodo izdelki naših obrtnikov kmalu prekoračili mejo naše ožje slovenske domovine. Najpovoljnejše pa so izpadla mizarska dela, za kar gre pač v prvi vrsti pohvala tukajšnji obrtni šoli za lesno industrijo in nje ravnatelju g. Šubicu, ki je hvalevredno vodil in nadzoroval delo. Istotako je treba pohvaliti nadinženirja gosp. Duffeja, ki je izdelal načrte in nadzoroval skupno delo.

Ob enem z dvorano pa se je spremenila tudi zunanja fačada mestne hiše. Dobili smo tudi toliko zaželeni balkon. Ravno letos je 100 let, odkar je moral mestni magistrat na poziv c. kr. okr. urada odstraniti tedanji balkon, ker je bil radi svoje teže (50 stotov) baje zelo nevaren in s katerega so se nekdanj zbranemu prebivalstvu naznanjale krimin. razsodbe. Sedaj imamo nov balkon in upajmo, da ga ne doleti jednaka usoda.

Ako se bo mesto tako razvijalo kakor sedaj, zadostovala bo sedanja preuredba dvorane gotovo za 100 let. Spreminjalo se bo v tej dobi predsedstvo, spremenile se bodo osebe v mestnem zastopu, a jedno naj bi ostalo nespremenljivo: čut mejsebojne ljubezni, ki vlada v sedanjem občinskem zastopu, ostaja naj tudi nadalje v prid in blagor mestnega prebivalstva, v procvit in napredek bele Ljubljane.

Konečno naznani župan, da je mestni zbor povabljen k sv. maši po pokojni cesarici Mariji Ani, ki bo v četrtek ob 10. uri v stolnici, in da je dobil poročilo iz Kralj Gradca, da se je ondot vršeči se shod izrekel za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani.

Nadinženir Duffé poroča o spremenjenem načrtu za regulacijo Francovega nabrežja, kar bo potrebno z ozirom na novo poslopje meščanske imovine. Sklene se zgraditi 16 m. širok obrežni zid za približno svoto 2000 gl. Ta zadeva je tem nujnejša, ker se prihodnji ponedeljek že prične podirati Stretova hiša in se v to uporabi dotični material.

O prizivu Marije Czerne proti odloku magistratovem glede poprave hiše v Črevljarskih ulicah poroča odb. Pavlin. Magistrat je odklonil stavbeno dovoljenje za dozidavo 3. nadstropja povodom poprave sedanje hiše, ker svojedobno na 8 m. zožena ulica ne dovoljuje nad 11 metrov visokih hiš in ker je projektovano dvorišče premajno in kuhinje pretemne. Poročevalec vsled tega predlaga, naj se prizivu ne ugod.

Temu predlogu ugovarjajo odb. Kozak, Turk, Lenče, Žužek in Velkavrh, ki naglašajo, da so skoro vse hiše v Črevljarskih ulicah trnadstropne in ako se bomo v notranjem delu mesta branili trnadstropnih hiš, kje jih bomo pa imeli. Tudi se je naglašalo, naj se pazi na do-

ločila stavbenega reda bolj v novih mestnih delih in naj se prezre kaka malenkost v notranjem delu. Sprejet je bil konečno predlog odb. Velkavrh, naj se dovoli trinadstropna hiša, a ne po sedanjem načrtu.

Odb. Velkavrh poroča o parcelaciji Hudočnikovskega sveta poleg plinarne. Sklene se odobriti parcelačni načrt, po katerem se razdeli stavbišče na osem delov, opustiti projektovano cesto, ki bi vezala Resljevo cesto mimo plinarne z Metelkovimi ulicami. Napravi se pa mesto te druga krajša cestna zveza.

Parcelacija Fr. Souvanovega sveta na Prulah ob Gruberjevem kanalu se odobri in vzame na znanje ponudba, da Souvan prepusti brezplačno za ulice potrebni svet. Poroča odb. dr. Požar.

Istotako se odobri parcelačni načrt za svet Jos. Lenarčiča ob Dunajski in Kolodvorski ulici, ob enem pa določi, da se sme uporabiti pri zidanju samo strnen zistem in se morajo graditi vsaj dvonadstropne hiše.

Daljša, zelo živahna debata se je vnela pri poročilu odbornika dr. Stareta o prizivu kranjske stavbinske družbe proti parcelaciji sveta nasproti topničarski vojašnici. Družbi ne ugaja, da se je sklenilo, graditi v tem delu ob Dunajski cesti le poslopja s predvrti, da se je širina Dunajske ceste določila ista, kakor v notranjem delu mesta, in še nekatere druge določbe. Zahteva toraj, naj se spremeni regulačni načrt tako, da bo njenim potrebam bolj ugaljal. Poročevalec se je kazal družbi precej naklonjenega ter predlagal, naj se z ozirom na to, da se bodo tu omislile največ delavnice, prodajalnice itd. v pritličju, opuste vrtovi pred hišami, opusti sedanja cesta v Kleče ter se zadovolji ob hišah stavbinske družbe z nekoliko manj široko cesto.

Proti predlogu se je oglašilo več odbornikov. Odbornik Pavlin meni, naj ostane vse pri starem, ker radi jednega posestnika pač ne gre spreminjati regulačnega načrta in kaziti oni del mesta, ki se bo po izjavi veščakov v prihodnje gotovo najlepše razvil.

Odborniki Velkavrh, Turk in Svetek govore proti nasvetu, naj se preloži cesta v Kleče in vsled tega tudi vodovod. Mej burnim pritjevanjem galerije naglašja prvi govornik, da je voda že sedaj zelo draga za mestno prebivalstvo in sedaj se namerava še kakih 10.000 gld. potrošiti za preložitve vodovodnih cevij. Projektovani vrtovi pred hišami ne dosegajo svojega namena. To se vidi že na Resljevi cesti, kjer gotovo ni toliko prometa, kakor na Dunajski.

Proti predlogu je tudi odbornik dr. Požar ne sicer v prvi vrsti radi troškov ob event. prelaganju cevij, ker se pač še ne ve, kako visoki da bi bili, pač pa radi tega, ker se hoče bogati družbi na ljubo skaziti ves oni del prihodnega mesta, ter uvesti trikote, ki kaze vsak del mesta in onemogočujejo razvoj. Ali se mora bogatinu res vse dovoliti?

Odbornik Šubic pojasnuje, da voda pač ni draga in moramo zahvaliti Boga, da jo imamo, na kar odgovori Velkavrh, naj gospodje poslušajo, kaj sodi o tem prebivalstvo. On sam lahko plačuje vodarino, drugače pa je z velikim delom prebivalstva.

Konečno pa je predlagal odb. dr. Tavčar, naj se z ozirom na to, da se izogne vsem nepravilnostim, prekliče sklep z dne 3. novembra l. l., s katerim se je odobril začasni načrt, ker bi bilo to nujno potrebno v vsakem slučaju, če želna vlada in odbor bi gotovo ne potrdila take spremembe, kakoršno predlaga regulačni načrt. Ta predlog je bil vsprejet, potem ko sta se poročevalec in odbornik Pavlin zadovoljila s tem nasvetom.

Še dalja in živahnejša debata se je vnela o prizivu Marije Černetove proti odloku magistratovem glede poprave hiše na Ribjem trgu. Iz poročila odbornika Žužeka je razvidno, da je lastnica omenjene hiše prosila za dovoljenje, da sme po potresu poškodovano hišo popraviti. Po predloženem načrtu se pa poprava ne more dovoliti, posebno že vsled tega, ker je poslopje izvan regulačne črte. Pač pa naj se hiša odkupi v regulačne namene za že pogojeno svoto. Proti temu nasvetu, oziroma za dovolitev poprave po tem ali kakem drugem boljšem načrtu so govorili odborniki Kozak, Lenče, Predovič, Turk, dr. Krisper in Plantan, za nasvet odsekov pa odbornik Pavlin. Ker pa pri glasovanju po izjavi

županovi noben predlog ni dobil zadostnega števila glasov, se zadeva obravnava v prihodnji seji.

Prošnji Lukmanovih dedičev na Poljanski cesti radi odstopa dela sveta in fačadiranja hiše se na predlog odbornika dr. Stareta ugod, z ozirom na prošnje za določitev stavbinske črte ob Dunajski cesti se vsprejme predlog dr. Krisperja, naj se kar najprej napravi drug načrt za ta del mesta, prošnji Mar. pl. Pongračeve se pa ugod le toliko, da mora ta prispeti primeren znesek za zgradbo novega kanala od njene hiše v Gospodskih ulicah do glavnega kanala pri Tonhalli.

V Lattermanovem drevoredu se sklene napraviti javno stranišče in jamo za smeti v skupnem znesku 510 gld.

O ponudbi C. Hamanna glede nakupa onega sveta, ki se od Strelove hiše v Špitalskih ulicah ne bo potreboval za regulačne namene, poroča odbornik Plantan. Za svet, ki meri okroglo 64m², ponuja Hamann 1011 gld. Ker je pa ta cena v primeri s stroški občine preneznatna, predlaga, naj se določi cena vsaj na 3000 gld.

Odb. Žitnik tudi s tem ni zadovoljen in predlaga 6000 gld.

Odbornik Lenče je sicer tudi za 3000 gld., toda opozarja na to, da se ne ve, v kake namene bo Hamann porabil svet, ki je na najprikladnejem mestu. Bati se je, da pride nova prodajalnica v last kakemu židu. Tu moramo biti pa že toliko antisemitje, da kaj tacega ne smemo dopustiti.

Konečno se vsprejme predlog dr. Krisperjev, naj se prevažna zadeva obravnava prihodnjič, ker je sedaj že vse preveč utrujeno in se ne more temeljito razpravljati o tako važni stvari.

Ostale točke se obravnavajo v prihodnji seji. Odbornik dr. Krisper se je oglašil še za dve interpelaciji na župana in podžupana radi razprave o Černetovi zadevi, toda ker mestni zbor ni bil več sklepčen, se je seja zaključila, ne da bi se bilo rešilo poslednje vprašanje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. maja.

(Deželni zdravstveni svet kranjski) je izvolil predsednikom dr. Fr. Zupanca in podpredsednikom dr. Keesbacherja.

(Konkurznega izpita za župnije) se udeležujejo te dni sledeči čč. gospodje: Frančišek Avsec, kapelan v Radovljici, Frančišek Fik, kapelan v Komendi, Valentin Jakelj, župni upravitelj v Rovtuh nad Jesenicami, Martin Kerin, kapelan v Šmarjeti, Andrej Plečnik, kapelan pri Sv. Petru v Ljubljani, Ivan Rihtaršič, kapelan na Vrhniki, Matija Slak, kapelan v Mengšu, Václav Vondrašek, kapelan v Dobrničah.

(Demonstracije v »Zvezdi«) se bodo obravnale pred ljubljanskim sodiščem dne 13. t. m.

(Jeranova dijaška miza.) Za mesec april je bilo plačati dijakom za hrano v ljudski kuhinji 163 gld. 05 kr., za hrano pri zasebnikih 42 gld., za stanovanje 47 gld. 50 kr., za manjše potrebe 8 gld. 70 kr., skupaj 261 gld. 25 kr. Dohodkov je bilo minoli mesec 370 gold. 50 kr. Pretekli mesec je oskrbništvu Jeranove dijaške mize precej lažje oralo, ker so bile velikonočne počitnice in je zato račun v ljudski kuhinji zdatno manjši in ker je minuli mesec prejelo od deželnega zbora kranjskega dovoljeno svoto 250 gld. — Zahvaljujoč deželni zbor kranjski in vse druge dobrotnike za blagonaklonjenost napram revni šolski mladini priporočam jo tudi še za tekoče mesece šolskega leta v blagohotno podporo.

V Ljubljani, 4. maja 1898.

A. Kalan.

(Nezgode.) Dne 25. aprila je šel iz Nadjega sela 29 letni posestnikov sin Matija Spilar vinjen v družbi tovarišev ter je na strmeh potu padel v globok jarek in se tako poškodoval, da je dné 29. aprila umrl. — Trgovca Fran Kovač iz Hribe se je vlegel dné 29. aprila pri Velikih Lasičah pod železniški vlak, ki ga je zelo poškodoval na glavi. Vzrok poskušnemu samomoru je slabo gmotno stanje. — Franc Bizjak iz Most je posestnika Ivana Murnika pri Mostah iz gostilne gredoč napal ter mu vzel ves denar. Roparja imajo v Radovljici pod ključem.

(Nova knjiga.) Vlč. g. T. Čerin, profesor pastirstva v Gorici, je priobčil svoj rokopis v la-

tinskem jeziku. Knjiga obsega tri dele: Liturgica generalis, de persona pastoris in de missae sacrificio. Spis se odlikuje po natančnosti in popolnosti. Priporočamo ga duhovnikom najtopleje. Naročuje se v goriški bogoslovnici, velja 2 gl.

(Skrajno izzivanje.) Česar bi se ne bilo pričakovalo, to se je zgodilo: v Gorici so minolo soboto priredili v cerkvi sv. Ignacija na Travniku judje pravcati koncert in se tega koncerta v katoliški cerkvi krivonosci tudi polnoštevilno udeležili: to se pravi, ker je bil ta dan židovski praznik, hoteli so praznovati ga v naši cerkvi na najpredrznejši način — s koncertom. Za to priliko so nalašč najeli dva »veščaka« na orgljah, ki bi se producirala na tem instrumentu, jeden se zove Segbizzi in jeden Cabola. Motili pa bi se, ako bi menili, da je šlo najhujšim sovražnikom svete katoliške cerkve, judom, v tem slučaju zares za kak »umetniški užitek«, kakoršnega bi si bili priskrbeli lahko tudi na kakem drugem kraju, marveč tem satanom je šlo jedino le za to, da bi v dno duše užalili naše katoličane in pokazali, kako daleč si upajo judje norce briti s katoliško cerkvijo. Človeku se skoro črno stori pred očmi, ko to premišluje, in vprašuje: je-li to mogoče? Se je-li kaj takega zares zamoglo zgoditi? Kje je bil poveljnik cerkve sv. Ignacija, župnik gosp. Wolf? In kdo je odprl tem zlobesom cerkev in kor? Cerkovnik? Je-li ta mogel in smel brez župnikove vednosti odpreti cerkev in kor muzikalnim razposajenostim židov in brezvercev? So li tega človeka podkupili in je-li izgubil za jeden hip zavest, da se je dal podkupiti? In ko se je ta židovski koncert v cerkvi Jezuitov v Gorici vršil, kje so bili tisti čas merodajni faktorji, da niso judežev izgnali z bičem iz našega svetišča, kakor je to storil Kristus s kupčevalci v tempelju? Ta zadeva nam je uganjka in hoče, da počnemo resno misliti o židovskih nakanah nasproti katoliški cerkvi in nasproti katoličanom sploh. Da imajo judje očitni namen oskrnjati naša svetišča na najsuroveji način, o tem nas učiata zaporedoma dva dogodka. Najprvo nastopanje tržaških judov nasproti tamošnjemu škofu in cerkvenim propovedim in sedaj ta dogodek v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. To nas uči, da so zmožni kaj takega najbolj peklenski in zlobni ljudje, kakoršnih sploh rodi ta nesrečna zemlja, in da hočejo ti od Boga prokleti elementi uganjati svoje orgije še nadalje, ako se jim ne bode stopilo nasproti drugače, kakor se je dosedaj. To ljudstvo ne pozna v svoji barbarski zlobi in neolikanosti nobenih mej dostojnosti in mu ni sveto ničesar, kar je sveto drugemu. V tej svoji zlobi so zmožni židje nadaljevati svoja izzivanja v še večji meri in pritirati ista prav do skrajnega. Da, zmožni so in kaj takega tudi najbrže nameravajo, spremeniti naša svetišča v svoje bazarje in naposled, ako bi jim nikdo ne branil, tudi — v konjske hleve. Stvar ni šala, marveč resna istina. Judje so pričeli boj proti katoliški cerkvi, brezobzirni boj, kakor kedaj poprej. To kažejo razni veliki in manjši dogodki naših dni. Radi tega pa je treba — dokler ni prepozno — podvojiti bojne sile proti tej satanski armadi, da se prepreči, kar nam je namenil črni Izrael.

(Slabe informacije.) Iz Trsta: Kadarkoli gre našim narodnim nasprotnikom za to, da pobijajo brez protidokazov naše trditve o njihovi krivicoljubnosti, vsikdar se skrivajo za frazo, da smo »slabo informirani«. Naše najboljše informacije na lici mesta, naši najtežji dokazi se smatrajo celo na najvažnejših mestih za pretirane izmišljotine in podtikanja, samo da se more najti za vsak posamezni slučaj po jeden skriven izhod, kadar bi bilo treba vršiti pravico v prilog naši stvari. Ali ni še nedavno temu sam ministerski predsednik odgovoril na interpelacijo dr. Laginje in drugov glede neopravičenega postopanja isterskih, odnosno primorskih Italijanov in zlasti glede italijanskega dopisavanja slovenskim društvom od strani puljskega glavarja Rossetti-ja, na način, ki znači, kako malo se briga najvišja avstrijska oblast za naše informacije in kako obrača vso pozornost na »informacije« svojih podrejenih, v njihovem osovobju nam nasprotnih uradov. Grof Thun je odgovoril, da se vse politične oblasti Primorja drže načela, da se vsaka zadeva reši v istem jeziku, v katerem je stavljena, in da zaradi jednega slučaja na

puljskem glavarstvu, kjer se je to načelo slučajno (!) »prezrlo«, ni soditi splošnih razmer in crpiti iz tega kdo ve kakih posledic. — Uprav iz tega odgovora ministrovega je razvidno, da so informacije, katere dobivajo na Dunaj od naših sovražnikov, ondi evangelij, a naše pritožbe in informacije prazne in nevredne, da se radi njih upogne samo jeden las našim nasprotnikom na primorskih političnih uradih Zares, iz samo tega odgovora ministrovega bi se moralo sklepati, da se primorski Slovani kar nič ne brigajo za svojo stvar in da vlagajo na oblastih vse svoje zadeve — v italijanskem jeziku; saj je dejal minister, da se rešujejo vse zadeve v področju tržaškega namestništva v istem jeziku, v katerem so vložene... Toda čujte, ne samo posvetnim našim protivnikom služi izborna fraza, da smo »slabo informirani«, marveč tudi gospoda okoli »Amica« se skriva za njo. V svoji 121. številki od minule nedelje očita »Primorskemu Listu« obrekovanje in pravi, da so njegovi vredniki »slabo« informirani, ko trdi, da sta »Amico« in »Piccolo« brata po misljenju ter da je vseh proticerkvenih prekucij v Trstu krivo v mnogem postopanje gospode okoli »Amica«, ki skrivaj držé roko »Piccolovcem«. Tu se moramo, z dovoljenjem »Amicovcem«, že zavzeti za stališče »Primorskega Lista« in ga ščititi proti dolžitvi obrekovanja. »Primorski List« ne obrekuje! Saj ima le premnogo tehtnih vzrokov, govoriti resnico in predobro nam je znana pravicoljubnost vrednikov tega lista, kakor da bi le jeden hip mogli dvomiti na istej. Kar se tiče »slabih informacij«, je treba slovesno izjaviti, da ni ostalo skrivnost, kar so gospodje okoli »Amica« počeli v zadnji čas proti svojemu škofu. Ali pa hoče samo »Amico« biti dobro informiran? Ne, v vseh ožjih in širjih krogih tržaških in vsled izvirnih informacij tudi čez colno mejo Trsta je odmevalo, kar se je godilo v krogu gospodov »Amicovcev«! In kako je odmevalo! Stvar se je deloma podela, prepričanje pa nam ostane vsem, da je izgovarjanje »Amicovo« prav podobno izgovarjanju vsacega, ki ima — slabo vest. Z vašim nastopanjem niste ni jedenkrat dokazali, da v sovraštvu proti slovenski narodnosti ne soglašate s »Piccolom«, pač pa ste neprikrito izrekli svojo mržnjo proti odredbi škofovi glede slovenskih propovedij pri sv. Jakobu. Pa recite, ako ste za te propovedi!? Ako bi ne bili nastopali sovražno proti slovenskim propovedim i vi, prav gotovo je, da bi se ne bila vnela tolika vojska nasproti pravični tej odredbi. Zdaj se menda veselite z magistratom in »Piccolom«, da so, če tudi le začasno, odpravljene? Čas bi bil zares, da idete v se in se odpoveste svojim krivičnim nazorom, ki vas ne kinčajo, in premagujete svojo šovinistično strast, ki je bolj vredna tržaške ulice, nego vas. — Toliko se nam je zdelo treba spregovoriti v tej stvari, da se ne bode mislilo, da ima ves svet zavezane oči, le primorski italijanaši vidijo vse prav in delajo vse prav.

(Istrske stvari.) [Izv. dopis.] Znano je, da je bil pozvan poreško-puljski škof monsig. Flapp k sv. Stolicy v Rim. Pravih uzrokov temu pozivu še ne vemo, vendar se govori to in ono in — sluti se to in ono. Poročila govore, da se je izvršil ta poziv »ad audicudum verbum« v cerkveno političnih zadevah poreško-puljskih. Neverjetno pa se nam zdi, neverjetno kljub znani antipatiji škofovi nasproti slovenski narodnosti, da bi bil šel škof Flapp pritožiti se proti monsig. Sterku, češ, da tržaški škof tlači verne svoje biskupije italijanske narodnosti. Take govorice raznašajo ljudje, ki bi zares radi, da odide s svojega prestola v Trstu vsem in ne samo Italijanom pravični monsig. Sterk. Ne motimo pa se skoro, ako slutimo, da bi utegnili imeti škof Flappovo »potovanje v Rim« kak upliv na istrske razmere v cerkvi in narodu in da se utegne pokazati, v koliko je resnična trditev tržaškega »Amica«, ki pravi, da se v čisto slovenske kraje v Primorju ne nameščajo italijanski misleči duhovniki, dočim takih primanjkuje v čisto italijanskih krajih, v kolikor se tacih zares nahaja v avstrijskem Primorju. Vederemo torej! Ne morem zamolčati pa tudi danes, kako se godi naši duhovščini po Istri. Ne samo, da je istina, da se pošiljajo, kar se dogaja po največ v poreško-puljski škofiji, italijanski duhovniki mej slo-

vensko ljudstvo, katero nameravajo poitalijančiti, marveč tužna istina je, da se proti slovenski duhovščini skrajno surovo vedo izvestni lahonski predrzneži. Tako mi piše prijatelj iz unijske župnije, da tamošnji vaški načelnik in njegovi tovariši kar javno, da, celo v cerkvi napadajo slovenskega duhovnika, ko isti govori z lece svojim vernim. Nedavno temu je opozarjal in prosil župnik svoje ovčice, naj se ne dajo zavesti od framasonске lože, ki širi svoje pogubljive mreže čez vso Istro pod naslovom »I figli d'Italia« (»Sinovi Italije«). Pri tej priči zahrešči kakih dvanajst v cerkvi nahajajočih se framasonov in prične kričati na duhovnika. Vse je bilo po koncu v cerkvi, ženske so jokale in možaki jezno gledali na judeže. Po večernicah so kar pred cerkvijo hujskali ljudi na župnika in ljudje so povpraševali, česa hudega je vendar storil njihov dušni pastir. Nekoga dne potem je bila vsled tega nastopa sodna komisija. Pri tej priliki je rečeni načelnik, ki je bolj divji, nego kak Guerila-Indijan, skočil proti duhovniku in mu s pestjo v obraz zažugal, da ga bo stalo življenje, ako bo še kedaj v cerkvi govoril tako. Pri drugi priliki je tamošnji žandar ostudno govoril javno proti veri in duhovščini. Ker župnik ni smel drugače, nego blatoustnega tožiti, je prišlo do tožbe. Toda kaj se zgodi? Žandar je šel tožiti župnika, ker je župnik tožil žandarja, češ, da se žandarja ne sme tožiti. Stvar se ni še dokončala, a znano je, da Slovan pri primorskih sodiščih nima sreče. V enomer se ščuva na župnika in se mu preti s smrtjo in župnik se ne upa več po Ave Mariji izpod strehe, da bi šel obiskat bolnike, kar je vendar dostikrat potrebno. Tako se godi slovenski duhovščini v Istri! Ali nas hoče Vsevečni še dalje skušati na najhujši način? Menimo, da je mera vendar že polna! Več bi še imel povedati, a dovolj bodi za danes, srce mi poka žalosti in solze mi zalivajo oči: tužna, tužna Istra!

Društva.

(»Slovenska Matica«) vabi na CXV. odborovo sejo v ponedeljek dne 9. maja t. l. ob petih popoldne v društvenih pisarniških prostorih. Spored: 1. Naznanila predsedništva. 2. Potrditev zapisnikov o CXIV. odborovi seji in o XXXIII. rednem občnem zboru. 3. Volitev predsednika, obeh podpredsednikov, blagajnika, ključarjev in odsekov. 4. Posameznosti.

(Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) so zadnji teden poslali: Slavna posojilnica v Zagorju ob Savi 10 gld. — Slavna posojilnica v Trebnjem na Dol. 10 gld. — G. Seb. Cenčur v Trstu 65 kr. — Slovenski visokošolci na Dunaju v veseli družbi zložili 3 gld. — Gospa Antonija Gogola, c. kr. notarja soproga v Ljubljani, volilo svoje pokojne matere gospe Ane Knez v znesku 100 gld. — Med agitatorji združenih slovenskih strank po sijajni zmagi o priliki volitev v občinski svet ljubljanski za II. razred sta nabrala gg. Trost in Štefe 9 gld. 64 kr. in po zmagi v I. razredu sta nabrala gg. Kregar in Stefe med slovenskimi volilci 25 gld. 17 kr. — G. Jožef Turk je nabral v »Narodnem Domu« med volilci 31 gold. 26 kr. — Živela prerोजना slovenska Ljubljana!

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) ste izročili včeraj prvomestnica šenklaško frančiškanske ženske podružnice, gospa Franja dr. Tavčarjeva in nje denarničarica gospa Julija dr. Ferjančičeva 400 gld. 27½ kr. kot zadnjeveselični donesek iz »Narodnega doma«. Vsled tega daru postanejo družbine pokroviteljice g. Marija pl. dr. Bleiweisova, gospa Julija dr. Ferjančičeva, gospa Ana Lahova ter gospa Marija dr. Zupančeva. — Ko ponosom beležimo ta najobilnejši denarni prosopek kateresibodi dosedanjih družbinah veselice, stavimo to čast. žensko podružnico Slovenstvu v živ izgled. — Ne da jo dosežete, a posnemate jo v ognjevitnem delovanju za ljubljani narod vsi lahko.

(Slovensko bralno društvo) s pevci imelo bode v nedeljo t. j. 8. maja izlet na Bled. Odhod je z jutranjim vlakom, kateri dospe v Lesce 8:57 minut, potem peš na Bled. Ob ¼ 10. bo sv. maša na otoku, pri kateri bodo peli društveni pevci. Ob 12. skupni obed pri g. I. Vuhererju, kuvert stane za osebo 60 kr. Kdor se želi izleta vdeležiti, naj se oglasi oziroma plača 60 kr. pri Franc Sušniku v Škofjiloki. Na svidenje na Bledu.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu aprilu t. l. je 126 strank vložilo 45.642 gl. 22 kr., 76 strank vzdignilo 12.016 gl. 37 kr., 27 strankam se je izplačalo 31.555 gld. posojil, stanje ulog 466.879 gl. 21½ kr., denarni promet 115.264 gld. 83 kr.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 4. maja. V zbornici se tudi še danes nadaljuje razprava o jezikovnih naredbah. Posl. dr. Vašaty je mej drugim omenjal, da je zahteva po nemškem državnem jeziku napad na sedaj obstoječe državne zakone. — Ministerski predsednik grof Thun se ne strinja s trditvijo Dipaulijevo, da naj se jezikovne navedbe takoj odstranijo, marveč vstaja pri svoji izjavi, da je mogoče odstraniti sedaj obstoječe jezikovne navedbe, ako se obe stranki zjedinite o načelih, po katerih naj se napravi jezikovni zakon. Ko bi jezikovni odsek sklenil kako resolucijo, naj se navedbe odpravijo, bi se vlada nanjo ne ozirala.

Dunaj, 4. maja. Danes je bil voljen jezikovni odsek, ki si je izbral predsednikom grofa Pallfy-ja. Poslanec dr. Sylvester je v ime nemških nacjonalcev protestiral, da je v odsek izvoljenih tudi nekaj takih poslancev, ki so podpisali Falkenhaynov predlog, ker se od teh ne more pričakovati, da bi v odseku objektivno postopali. Poslanec Hofman-Wellenhof je zahteval, naj bi jezikovni odsek javen, desnica je bila proti temu, ker v odseku treba stvarnega in nepristranskega dela in tako je le mogoče, ako hujšaki od zunaj ne pritiskajo na delovanje odsekov. Predlog Hofmanov je bil odklonjen s 144 proti 115 glasovom.

Dunaj, 4. maja. Načelniki klubov desnice so se posvetovali o vprašanju, ali bi bili zato, da bi zbornica nadaljevala svoje zasedanje tudi mej delegacijami. Rešitev tega vprašanja so načelniki klubov prepustili parlamentarni komisiji desnice, ki ima danes ob treh v ta namen sejo.

Dunaj, 4. maja. Baron Dipauli zahteva od parlamentarne komisije desnice zadoščenja za napade na njegovo osebo, objavljene po čeških listih.

Dunaj, 4. maja. Načelniki klubov leve so se posvetovali, kedar naj se sklone debata o jezikovnih naredbah. Tega posvetovanja se je udeležil tudi baron Dipauli, kakor sam pravi, zato, da se pouči o mnenju nemških strank glede tega vprašanja.

Dunaj, 4. maja. Izredni občni zbor avstro-ogerske banke je danes soglasno odobril nasvete glavnega sveta, da se povodom petdesetletnice vladanja izrazijo cesarju udanostna voščila in se v trajni spomin določi jeden milijon kron za dobrodelne, humanitarne ustanove.

Dunaj, 4. maja. Od ogerske vlade so došle tabele za proračunjenje kvote. Ogerska vlada stoji popolno na stališču oger. kvotne deputacije. Diferenca mej obema kvotama znaša okroglih 6 procentov.

Pariz, 4. maja. Vlada je do 1. julija odpravila carino na žito.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Še je najbrže odmeval zadnji strel pri Manili v bitki zadnje nedelje zjutraj, ko se je že po cellem svetu raznesla novica o evropskem posredovanju. Trdilo se je že v svet, da je Španija sedaj popolno brez vse moči in da ne preostane drugega, nego priskočiti jej na pomoč. Toda taka poročila, ki prihajajo le iz Londona ali Washingtona, so pač le samo slepilo. Gotovo noben Španjec sedaj še ne računa na kako posredovanje, dokler se od Amerikancev ni zahtevalo zadoščenja za razžaljeno čast. Z orožjem se še nista nasprotnika prav nič poskusila in po tem vendar najbolj hrepene španjski bojovníki. To pa je nujno potrebno, kajti ako bi še to opustili, ne preti bi samo nevarnost Sagastovemu kabinetu, marveč tudi dinastiji. Že sedaj vre na domačih tleh in za Madrid se je moralo oklicati obsedno stanje, ko je došla samo vest o porazu na Filipinih, ki se pa morda da še popraviti drugje. Sicer bo morda za sedaj zadostovala samo jedna žrtev, t. j. minister za mornarico Bermejo, ki bo moral prepustiti svoj sedež kaki drugi spretniji moči.

V Ameriki si že delijo ugrabljeni plen, predno ga imajo. Vrše se že posvetovanja, kaj početi s Filipini. Nekateri so zato, da se jih zjedinijo popolno z Zjedinjenimi državami, drugi pa menijo,

da je dovolj, ako ohranijo Amerikanci samo pokroviteljstvo nad njimi, upravo pa poverijo vstalem. Na to najbrže ne mislijo, da imajo v tem slučaju poleg Španjcev tudi nekaj besede Japonci, ki se ne bodo dali tako naglo preslepiti.

Na Filipinih so sedaj Španjci skoro brez vsake moči. Pred Manilo je usidrano ameriško brodovje, ki je morda že pričelo bombardovati mesto. Poročil o kaki novi bitki sicer še ni, ker so Amerikanci, po drugih virih Španjci sami pretrgali kabel, vendar se poroča, da v pristanu že vihira ameriška zastava. Morda se je glavni guverner na Filipinah udal zahtevi Amerikancev, naj se jim izroče ladije, ako nečejo videti Manile v razvalinah.

S Kube prihajajo v Madrid poročila, da je ameriško brodovje v ponedeljek izginilo izpred Havane. Vrnilo se je najbrže v Keywest, da se preskrbi s premogom, živežem in vodo, ali pa bo odvedlo odondot nekaj okupacijske armade.

Dunaj, 4. maja. Predsednik Mac Kinley ugovarja nasvetom, da bi se sedaj sklepal mir s Španijo. Amerika ne sklone miru, dokler si ne osvoji tudi Kube. — Amerikanci odločno ugovarjajo, da so s petrolejevimi bombami zažgali Manilo. Mesto so zažgali Španjci sami.

Antwerpen, 4. maja. Zasebna poročila javljajo, da je bilo pri bombardovanju Manile razdejanih 300 hiš.

Madrid, 4. maja. Tukaj vedno huje vre mej množicami. Policija, žandarmi in šest oddelkov konjice komaj vzdržuje red po mestnih ulicah. Veliko razgrajacev so zaprli. Živila so se silno podražila. — Vlada strogo pazi na gibanje karlistov in njih voditelja Don Carlos-a.

Madrid, 4. maja. „Imparcial“ in „Liberal“ trdita, da je ministerska kriza neizogibna in da v kratkem nastopi. V poslanski zbornici in v senatu je bila danes živahna razprava o bitki pri Manili.

London, 4. maja. Iz Washingtona se poroča: Mac Kinley se je izrazil napram nekemu senatorju: Naš marljivi Dewey je priporil največjo zmago na morju in se more meriti z Nelsonom. — Vseučilišne dijake so ob prihodu poročila o zmagi zbudili sredi noči. Naglo so se dvignili s postelj ter se v nočnih plaščih podali na ulico, kjer se jih je kmalu zbralo nad 100 in so povelicevali zmagovalca Deweya.

Hongkong, 4. maja. Tu bivajoči vstaški vodje menijo, da se jih kmalu pozove, naj prevzamejo začasno upravo Filipin pod pokroviteljstvom Zveznih držav.

Boston, 4. maja. Tukajšnji listi poročajo, da je Mac Kinley prejel uradno obvestilo o izročitvi Manile.

New-York, 4. maja. Iz Washingtona se poroča, da je Mac Kinley naročil, naj se snide vsa redna armada zahodnjih držav s prostovoljci vred v San Francisco, kjer se organizuje vojna sila, ki mora zasesti Filippine. Amerika si obdrži Filippine do konca vojske, potem pa mora otok plačati jeden del odškodnine.

New-York, 4. maja. Bivši ameriški zastopnik v Havani, Lee, je imenovan generalnim majorjem.

New-York, 4. maja. Iz Hongkonga se brzojavlja, da so se Amerikanci polastili Manile, raz katere veje ameriška zastava.

Listnica uredništva.

Gosp. dopisniku-učitelju z Dolenjskega: V spor zaradi plačilnih razredov, kateri imate učitelji z dežele z učitelji v Ljubljani, ne maramo posezati. Omenimo le, da so v dopisu našeti razlogi zelo tehtni in da učitelji v Ljubljani, katerim se je povišala doklada za stanarino, po našem skromnem mnenju nimajo pravice zahtevati nobenih prednostij glede plačilnih razredov, ter sta tudi namen in smisel zakona tej zahtevi nasprotna. Drugače tudi deželni šolski svet zakona ne more razlagati, ako mu hoče biti pristen tolmač.

Melusine- ustna in zobna voda
deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi
zób, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno
sapo iz ust. 1 stekl. 50 kr.

Jedina zaloga 166 (7) 2
lekarna pri Mariji Pomagaj M. Leustek
v Ljubljani,

Resljeva cesta št. 1, poleg mesarskega mosta.

☞ Telefon št. 68. ☜

Umrli so:

1. maja. Gregor Jevc, vžitar, 74 let, Črna Vas 25, je v jarku utonil.

2. maja. Avgust Burger, delavca sin, 10 mesecev, Trnovske ulice 3. kron. črvesni katar.

3. maja. Valentin Majer, posestnika sin, 1¹/₂ leta, Vodmat št. 112, jetika. — Albin Auer, trgovca sin, 18 let, Stari trg 28, jetika.

V bolnišnici:

29. aprila. Terezija Nahtigal, kajtarja žena, 37 let, jetika.

30. aprila. Ivan Sajovic, delavca sin, 14 ur, življenjska slabost. — Oton Schram, medicinec, 27 let, se je zastrupil.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
3	9 zvečer	734 0	17 5	p. m. zah.	oblačno	
4	7. zjutraj	734 3	13 8	sr. jvzh.	oblačno	2 0
	2. popol.	734 0	15 6	m. jvzh.	"	

Srednja večerajšnja temperatura 17 6°, za 5-2° nad normalom.

Zahvala.

326 1—1

Globoko ginjenega srca dovoljujem si izreči tem potom najsrčnejšo zahvalo za mnogobrojne izraze tolažilnega sočutja povodom smrti nepozabne mi soproge

Marije Trdina.

Posebno čutim se obvezanega izreči najiskrenejšo zahvalo prečastiti duhovščini, preblagorodni rodbini Tazher - pl. Zhuher, ter vsem prijateljem in znancem, kateri so se udeležili spreveda k večnemu počitku v tako velikem številu.

Duhovno opravilo za drago rajco obhajalo se bode v petek, dne 6. maja t. l., ob 1¹/₂ in ob 8. uri v cerkvi pri sv. Kristofu.

V LJUBLJANI, dne 4. maja 1898.

Gregor Trdina.

324 1—1

Avgust in Katarina Auer naznanjata globoko potrtega srca svojim sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest o prerani smrti svojega iskreno ljubljenega sina, gospoda

Albina Auer-ja

kateri je dne 3. maja ob 12¹/₂ uri popoldne, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v hožjo voljo udan, po dolgotrajni mučni bolezni v 19. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predražega rajkega bode v četrtek, dne 5. maja, popoldne ob 3. uri iz hiše žalosti, Stari trg št. 28, na pokopališče k sv. Kristofu.

Sv. maše za dušo rajkega se bodo brale v mestni farni cerkvi sv. Jakoba.

Bodi vsem priporočen v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dne 3. maja 1898.

Ivan Kordik

v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14,

priporoča svojo bogato zalogo

drobnine in galanterijske reči

na debelo in drobno, nadalje:

poletne igrače za otroke,

albume za slikane dopisnice od 40 kr. naprej,

mizice za cvetlice 90

tržne koše in torbe 40

pase usnjate,

obuvala za otroke in dame,

obuvala za telovadce, 314 2

površnike (galoše) iz gumija,

po zelo znižanih cenah.

J. N. Potočnik

priporoča svojo

krojaško delavnico

na Dunajski cesti št. 14

v Matijanovi hiši.

Izdeluje moška oblačila kar najboljše in prav po ceni; oskrbuje uniforme c. kr. državnim in železničnim uradnikom.

Posebno se priporoča čč. duhovščini, ker je zelo spreten v izdelavanju duhovniških oblačil in talarjev. 281 10—6

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni
slovenski mladini.

8. zvezek. — 8 štirimi slikami.

Uredil in založil
Jan. Ev. Zoré.

Cena broširanim 30 kr., v pol platno vezanim 40 kr., v celo platno vezanim 55 kr., krasno vez. 75 kr., po pošti 5 kr. več. — Dobé se v ljubljanskem semenišču, v Katoliški Bukvarni in pri Jan. Kraju v Novem mestu. — Tudi se dobé prejšnji letniki razven prvega.

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

Za spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate, motike, krampe, vile, vsakovrstne žage in pile, lonci (železolitni in ploščevinasti), nagrobni križi, različna mizarstva, tesarska, kovaška, ključarska in usnjarska orodja.

Štedilniki, pečl. kovano in valano železo, vsakovrstno kuhinjsko orodje, kovanja za okna, vrata in cele hiše. Železniške šine za oboke, cement, štorje za stropce.

Zaradi opustitve trgovine
oblastno dovoljena

popolna razprodaja
vsakovrstne železnine po
tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim društvom si vsakovrstno železnino najceneje naročiti. 293 14

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsakovrstne tehtnice, ploščevina vsakovrstna, kakor: mesingasta, pokfana, bakrena, cinkasta in pocinkana, bela in črna. Trombe za vodo in gnojnice. Svetilke in kovanja za kočije. Vsa kovrstne ključalnice, mesingaste kljuke, pante in zapake. Ledene omare in pipe za pivo. Kroglice in keglje za kegljanje itd. itd. itd.

Stanarinske knjižice

za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

Trgovina z galanterijo in igračami

Ivan Kordika

v Ljubljani,

Prešernove (Slonove) ulice št. 10-14,

priporoča po zelo nizkih cenah:

Kuhinjsko posodo, emailirano, prve vrste, patent-lonce z bakrenim obitkom; namizne svečnike iz pakfona, medi in alpake; nože in vilice (besteke) za salato, desert itd. Vsakovrstne reči iz alpaka in alpaka-srebra iz najboljši c. in kr. privileg. tovarne W. Bachmann & Comp. na Dunaju.

Zunanja naročila izvršujejo se točno in po nizkih cenah. 313 4

F. P. Vidic & Co.

v Ljubljani

ponudijo po najnižji ceni poljubno množino

stavbinske opeke, zarezne strešne opeke

(Strangfalz-Ziegel) in tem pripadajočo

stekleno zarezno opeko.

Strešna okna iz litega železa.

Peči in štedilna ognjišča

(lastni izdelek). 193 16

Roman-cement, dovski Portland-cement

pa tudi vse druge za stavbe potrebne predmete.

Najnižje cene.

Zaloga biciklov!

Najboljše vrste kolesa

tu- in inozemskih tovarn (Peugeot, Brennabor, Liget Cycle, „American“ in druge)

priporočata podpisanca po kolikor mogoče nizkih cenah.

Vsa v to stroko spadajoča popravila se bodo točno, solidno in po nizki ceni izvrševala.

Cenike razpošiljava na zahtevanje.

Z velespoštovanjem

206 20-8

Bohinec & Majcen,

Dunajska cesta šte. 5.

Ondi je tudi mehanična delalnica.

Dunajska borza.

Dné 4. maja.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ 75 „
Avstrijska zlata renta 4%	121 „ 10 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 90 „
Ogerska zlata renta 4%	120 „ 90 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ 25 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	914 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	358 „ 10 „
London vista	120 „ 70 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 80 „
20 mark	11 „ 77 „
20 frankov (napoleonor)	9 „ 54 „
Italijanski bankovci	44 „ 50 „
C. kr. cekini	5 „ 66 „

Dné 3. maja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 „ 25 „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 „ 50 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 50 „
Tisne srečke 4%, 100 gld.	139 „ 25 „
Dunavske vravnave srečke 5%	129 „ 50 „
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	109 „ — „
Posojilo goriškega mesta	112 „ 50 „
4% kranjsko deželno posojilo	99 „ — „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ 70 „
Priporitetne obveznice državne železnice	219 „ — „
„ južne železnice 3%	183 „ 50 „
„ južne železnice 5%	126 „ 40 „
„ dolenskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 „ — „
Avstrijskega rubečega križa srečke, 10 gld.	20 „ 30 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	83 „ 25 „
St. Genois srečke, 40 gld.	79 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ 75 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	159 „ — „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	3510 „ — „
Akcije tržaskoga Lloydja, 500 gld.	426 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	74 „ — „
Splošna avstrijska stavbinska družba	115 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	169 „ 25 „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	182 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 62 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor e mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.